

Ilopillereitä ja kulttuurin kipinöitä: muistokuva

1. Koulutusiltapäivä, Mäntyharjun Ruskahovi 18.10.2017 klo 12 - 16

Teema

Muistokuva - Rakennettu kulttuuriympäristö vuorovaikutuksen välineenä

Kulttuuriperinnön avulla muistelua ja asukkaan tai asiakkaan omaa kerrontaa

Koulutuksen vetäjä

Laura Hesso, kulttuuriympäristöasiantuntija, Etelä-Savon ELY-keskus

Osallistujien muistiinpanot ja kehitysideat jatkoa varten

Ryhmä 1

Asiakkaan kunto otettava huomioon

- Pohdittava etukäteen, mistä viriäisi keskustelua
- Vanhaa aikaa, perinnekuvia → keskustelun edistäjiksi - tarpeeksi vanhoja esineitä ja kuvia
- Esiliina (taskut), pelargonia, pirtti
- Voisi kysyä asiakkaalta, millaisia kuvia hänellä olisi, mistä hän haluaisi kertoa. Mikä olisi merkittävä kuva? Samalla opitaan asiakkaan taustaa kuvien kautta.
- Esimerkkikysymyksiä:
 - Löytyykö mitään tuttua?
 - Katsotaanko valokuvia?
- Kuvia apuvälineenä (esim. afasia ym.)

- Asiakkaan tunteminen syvenee, hän voi itse valita mielekkään kuvan
- Keskustelun virittäjän sanomalehti, ja sieltä joku artikkeli tai kuva
- "Kuusi kuvaa" - 3 - 6 kuvaa menneestä → millainen olisi tulevaisuuden kuva?

Ryhmä 2

- Tunnelmaan virittäytyminen - "oman kuvan esitys"
- Kysymyksiä:
 - kiinnostuksen kohteet
 - missä ollut töissä
 - missä asunut
 - ympäristön tutut kohteet
- Tutustu ennakkoon kuvaan & historiaan
- Spontaani kuva muusta ympäristöstä
- Huomioi asukkaan viireystila ja toimintakyky

Ryhmä 3

- Miten saan asiakkaan ymmärtämään mistä on kyse? Kuvan idea? Hoitajan oma mökkikuva ei kerro asiakkaalle välttämättä mitään.
- Sosiaalisuuden ja vuorovaikutuksen tukeminen; n. 10 hlön ryhmät.
 - "Yhteinen kuva" → monta tarinaa, oman näköinen tarina, mahdollisuus kaikkien osallistua
 - Oma kuva? → voi tuoda jos haluaa
 - Tunnetut paikat ennen ja nyt, esim. jäähalli
 - Iso televisio tai läppäri

Ryhmä 4

- Tutustuminen asiakkaan elämänkaareen (perhe, työ, harrastukset jne)
- Asukkaalle vapaa tulkinta kuvasta
- Positiivisen mielikuvan hyödyntäminen haastavissa tilanteissa.

- Hoitajan taito kuunnella ja antaa aikaa puhumiselle ja tulkinnalle → aktiivinen kuuntelu
- Hoitajan taito "ottaa koppi" oikeista sanoista

Ryhmä 5 (Emmi, Tytti ja Johanna)

- Käytetään työvälineitä jo valmista oman työpaikan materiaalia (esim. kyläkirjat yms, valokuvat, vanhat esineet)
- Googlen kuvahaku
- Hoitopaikan eli nykyisen kodin "historia", tarina
- Tutustutaan/perehdytään asiakkaan/asukkaan elämäntarinaa (perhe, työ, harrastukset)
- Tabletti työyksiköihin → helppo ottaa käyttöön ja yhdessä asukkaan kanssa etsiä tuttuja kuvia.
- Musiikki tuo muistoja esiin, samoin elokuvat, näyttelijät, laulajat
- Vanhusten omat kuvat käyttöön, katsotaan niitä yhdessä. Tällöin tärkeää, että kuvissa lukisi, kuka/mitä kuvissa on.

Ryhmä 6

- Valokuvakollaasi, kehys, jossa pyörii valokuvia, esim. tapahtumapäivistä osastolla
- Vanha tavara valokuvan tilalla
- Asukkaan johdattelu aiheeseen, jos ei ole tuttu: mitä, miksi, milloin?
- Keskustelun kuvan aihepiiristä
- Yleensä kysymyksiä kuvasta: mitä, miksi, milloin, kenen kanssa?
- Yleistietämys aiheesta jos kyseinen asukas ei kykene itse puhumaan
- 1-5 (tai enemmän) osallistujaa. Puhumattomat/ujot "kuunteluoppilaina"
- Henkilökohtainen valokuva paras!

Ryhmä 7

- Asiakkaan omia kuvia tai tulostettuja kuvia/tabletilta kuvia
- Tulohaastattelussa voi kysyä asiakkaalta/omaiselta taustaa → sopivia kuvia
- Päiväsalissa tai asiakkaan omassa huoneessa
- Yksikön seinäkuvat (esim. maisemakuvat, eläinkuvat, kuvat rakennuksista)

Ryhmä 8

- Voi miettiä kysymyksiä jo valmiiksi
- Omatkin muistot voi ottaa käyttöön
- Antaa asiakkaan johdatella keskustelua
- Kuvia voisi olla kiinnostavaa katsoa isommallakin ryhmällä (4-5 hlöä), tällöin kuvat voisi heijastaa valkokankaalle

Ryhmä 9

- Kysymysehdotuksia: Mitä kuvasta tulee mieleen? Onko kuvassa tuttu paikka?
- Asiakkaiden omat valokuvat
- Ei ajatella liian monimutkaisesti: Kuva → asiakas + hoitaja
- Ei ole erillinen juttu, vaan käytetään kuvia arjessa. Esim. vessakäynnin yhteydessä muistellaan asioita kuvan avulla.
- Haasteita:
 - Jos asiakas ei tunnista, mitä kuvassa on
 - Ajankäyttö
 - Riittävä materiaali → tabletit, laminoidut kuvat

Ryhmä 10

- Käytämme jo kuvia ja esineitä
 - Voisi olla enemmän rakennuksista kuvia ja enemmän paikallisia kuvia
- Tabletti hyvä idea
- Miten hyödyntää passiiviselle?
 - Hoitaja aktiivinen: kuva, kysely: oletko käynyt, oletko tehnyt?
 - "Hukka-ajat" käyttöön
- Voisi ottaa tietokoneen + tykin isommalle porukalle, kuvat valmiiksi tikulle
- Aistien yhdistäminen
 - Kuva → mikä ääni tulee mieleen → koneelta ääni

- Kuva → tavara → ääni → maku eli näkö-/tunto-/kuulo- ja makuaisti käyttöön
- = Kaikkia voi yhdistää kuvaan perustuen

Teksti Laura Hesso, Etelä-Savon ELY